

(Sociale) Veilig(heid) op SBO Beatrix de Burcht, juni 2019

[Veiligheidsplan Beatrix de Burcht](#)

Wet Sociale Veiligheid op school

Op Beatrix de Burcht zetten we ons in onze school een veilige en prettige werkplek te laten zijn voor zowel leerlingen, hun ouders en medewerkers. Binnen het wettelijke kader verantwoorden wij ons op de 3 punten uit de wet.

1. Expliciete verantwoordelijkheid voor het voeren van sociaal veiligheidsbeleid; we stellen een Veiligheidsplan op.
2. Verplichte monitoring van de veiligheidsbeleving van leerlingen. Nemen we op binnen het Veiligheidsplan onder andere door leerlingen vragenlijsten (Tevredenheidsvragenlijst, Veiligheidsmonitor of anders) in te laten vullen, inzet van leerlingenraad, en signalering in de sociale situaties met gerichte aandacht vanuit het programma Kanjertraining en incidentregistratie.
3. Aanspreekpunt voor leerlingen en ouders en coördinatie van het anti-pestbeleid; de zorgcoördinatoren zijn aangesteld als Pestcoördinator (naast de vertrouwenspersonen binnen school en erbuiten, van het bestuur en landelijk van de inspectie.

Veiligheidsplan

De aspecten van de Veiligheidskaart van het Nederlands Jeugd Instituut zijn leidend voor het plan. Op elk aspect hebben we een check gedaan en zijn daar waar een hiaat gevonden is, een voornemen gedaan. De 4 aspecten: Beleidsaspecten, Sociale aspecten, Grensoverschrijdende aspecten en Ruimtelijke aspecten komen beknopt aan bod. Voor elke een hoofdstuk met daarin verwerkt wat op onze school al aanwezig is en wat een voornemen. De acties worden duidelijk op een rij gezet. Het plan wordt jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld. Het plan wordt gedeeld met medewerkers en overlegd aan het Bestuur Logos. We zullen intern bespreken of het plan of welke aspecten ervan ook gedeeld worden met ouders binnen school. Er is een Veiligheidscoördinator aangesteld.

Parallel aan dit veiligheidsplan en alle acties die daaruit voortkomen, loopt het Project 'De Gezonde School'. Binnen dat project wordt er gericht aandacht geschonken aan 3 aspecten: 1. Sociaal-emotionele ontwikkeling/psychosociale gezondheid van kinderen 2. Fysieke veiligheid (voorkomen van ongelukken) 3. Relaties en seksualiteit. Al deze aandachtspunten worden

meegenomen binnen het veiligheidsplan. Ze worden niet apart vermeld.

1. Beleidsaspecten

Onder beleidsaspecten vallen de volgende aspecten en maatregelen: visie, doelen en middelen, interne communicatie, samenwerking extern, klachten en evaluatie. Hieronder worden deze aspecten uitgewerkt.

Visie: Binnen de visie van de school staat omschreven dat we ons actief inspanssen om een veilige, prettige school te zijn waarbinnen kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Binnen het pedagogisch gedachtegoed wat daar onder ligt, zijn begrippen als veiligheid en vertrouwen, betrokkenheid en welzijn, iedereen hoort erbij, gemeengoed. Als 'middel' zetten we het programma Kanjertraining in, naast de zorgstructuur die er is.

Organisatie: Het bestuur kent een veiligheidscoördinator, Arbo coördinator, preventiemedewerker en bedrijfshulpverleners (op Beatrix de Burcht 5 x). Tussen de directie en de coördinatoren is regelmatig overleg. De bedrijfshulpverleners worden jaarlijks geschoold.

Interne communicatie: De school heeft een medezeggenschapsraad, leerlingenraad, oudercommissie, vertrouwenspersonen en kent groeps- en leerlingbesprekingen. Voldoende ruimte voor afstemming met elkaar en momenten om eventuele onveiligheid(sbeleving) aan de orde te stellen. En daar waar het handig is communiceren we als team onderling veiligheidsissues via de weekbrief. Met ouders via een nieuwsbrief.

Er is emailcontact mogelijk tussen ouders en leerkracht. Zodra door ouders zorgen over gedrag of iets dergelijks wordt aangegeven, volgt er een mondeling contact. Er worden geen gesprekken gevoerd via de mail. In de schoolgids wordt dat genoemd. Privacygevoelige issues worden mondeling met elkaar besproken.

Klachten: de school heeft een klachtenregeling, aangedragen vanuit het bestuur Logos. Die staat op de website van de school. In de schoolgids wordt ernaar verwezen.

Evaluatie: Er is sprake van periodieke evaluatie van de fysieke schoolveiligheid met Brandweer. Sociale veiligheid wordt 2- jaarlijks geëvalueerd door middel van een vragenlijst voor leerlingen en ouders. Daarnaast komt de veiligheid elk jaar minstens 1 keer op de agenda van het overleg

directie-staf.

2. Sociale aspecten

Onder sociale aspecten vallen: algemene regels en afspraken, afspraken rondom preventie, (sociale) vaardigheden, gezondheid en school en aspecten rond privacy. Hieronder worden ze verder uitgewerkt.

Algemene regels en afspraken: We voeren als basisafspraken de 5 gouden regels van de Kanjertraining in. Die staan voor alle leeftijdsgroepen passend uitgewerkt op posters. De 5 gouden regels zijn op alles toe te passen waar het gaat over veiligheidsbeleving en leren en werken in een prettige omgeving. De smileyposter van de Kanjertraining hangt ook in alle groepen en op het grote schoolplein. Daarop wordt aangegeven dat het onze bedoeling is dat ieder zich prettig en veilig voelt. De poster/bord wordt gebruikt bij situaties waarin een ander benadeeld wordt.

De klassenregels worden gekoppeld aan de 5 gouden regels en specifiek gemaakt voor het (werk)klimaat binnen de groep. Afhankelijk van wat werkt, zullen leerlingen hun handtekening zetten onder de klassenregels.

Daarnaast hebben we zogenaamde gevleugelde uitspraken opgebouwd in afgelopen jaren. Zinnen als: "iedereen hoort erbij", "je leert op een manier die bij je past", "op Beatrix de Burcht weet je wat je doet en waarom je het doet", spelen overal doorheen en bevorderen saamhorigheid, eigenaarschap en mede verantwoordelijkheid dragen. Naast de 5 gouden regels werken deze uitspraken mee aan een veilige en prettige werkplek voor iedereen, leerlingen, ouders en medewerkers.

De Huiskamer. Sinds begin 2017 is op school een plek ingericht waar kinderen even terecht kunnen als het binnen de groep niet lukt mee te doen. ook als de leerkracht ziet dat het kind daarmee de groep stoort/onveilig maakt, in die zin dat de les niet goed voor de anderen kan doorgaan. Beschrijving van de huiskamer, zie bijlage 1.

Afspraken rondom preventie: Binnen het programma van de Kanjertraining wordt gericht aandacht besteed aan het voorkomen van ongewenst seksueel gedrag, agressie en geweld, pesten en discriminatie.

De school heeft een protocol Geweld en Agressie, wat gehanteerd wordt bij excessief gedrag.

Kindermishandeling: de school hanteert de meldcode. De aandachtsfunctionarissen voeren de acties hierop uit. Binnen school is een route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Die wordt door de aandachtsfunctionarissen regelmatig onder de aandacht van het team gebracht.

Voor het signaleren van seksueel overschrijdend gedrag hanteert de school een vlaggensysteem,

waarbij in een vroeg stadium een risico naar boven gehaald wordt. Dit is onderdeel van onze aanpak van signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling, onder verantwoordelijkheid van 2 aandachtsfunctionarissen. (bijlage 2: Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling)

Vanaf augustus 2016 zullen de zorgcoördinatoren op school ook als pestcoördinator dienen. Zij zullen zich ook richten op het voorkomen van pesten op schoolniveau en binnen de zorg. Binnen de groepen is de leerkracht de spil en zal het programma Kanjertraining helpen om een sociaal veilige omgeving te bieden met elkaar. De school heeft een pestprotocol dat gecombineerd wordt met aanbevelingen binnen de Kanjertraining dat ook een pestprotocol heeft.

Afspraken rondom ICT-gebruik: de school heeft afspraken gemaakt over gebruik van computers, telefoon en andere sociale communicatiemiddelen. Vertrouwelijkheid: De kanjertraining besteedt gerichte aandacht aan vertrouwelijkheid ten opzichte van elkaar.

Bij vertrouwelijke informatie houdt school zich aan de algemene regels van de AVG. Informatie over leerlingen is binnen school te vinden in het LVS Parnassys. Medewerkers loggen persoonlijk in met behulp van een wachtwoord. Papieren dossiers zitten achter slot en grendel.

Rouwverwerking: Binnen de Kanjertraining komt verdriet en hoe het voelt aan de orde. Binnen het Protocol bij Overlijden is er gerichte aandacht voor rouwverwerking van betrokken kind, ouders en medewerkers. Keyfiguur hierin is de maatschappelijk werkende en betrokken leerkracht. De rol van een ieder wordt beschreven in het protocol.

(Sociale)vaardigheden: Alle medewerkers zijn getraind in het programma van de Kanjertraining. Een aantal collega's zijn geschoolde gedragstrainers die medewerkers kunnen coachen. Zij hebben ook een training tot co-teacher gevolgd, waardoor zij samen met de leerkracht in een groep kan werken waar het gaat om sociale vaardigheden, ter ondersteuning van de leerkracht. De gedragstrainers zijn geschoold in trainingen voor leerlingen diverse sociale vaardigheidstrainingen. Een basistraining voor jonge kinderen, oudere kinderen, weerbaarheidstraining, faalangststraining, omgaan met boosheid en KIES (training voor kinderen in een echtscheidings situatie) en de Oefenklas, waar kinderen tijdelijk en specifiek aan doelen kunnen werken, samen met hun ouders.

Op school wordt voor elke leerling het observatie instrument binnen Kanvas ingevuld door de groepsleerkracht. In een aantal gevallen vullen de leerlingen zelf een vragenlijst in. Een vragenlijst over sociale veiligheidsbeleving wordt ingevuld door leerlingen in de bovenbouw (vanaf groep 6) De resultaten worden verwerkt in plannen met de groepen en individuele leerlingen. De resultaten worden tijdens de rapportbespreking besproken met kind en ouders.

(Fysieke)Gezondheid en school: de school doet jaarlijks mee aan het Nationaal schoolontbijt. Voorziet in schoolmelk. Stimuleert binnen de groepssetting gezond voedsel. We doen jaarlijks mee aan de actie voor het eten van fruit. Eens in de zoveel jaar staat binnen de gehele school het thema Gezondheid centraal. In de schoolkeuken wordt gericht aandacht besteed aan gezonde voeding.

Beleid voor ongezonde middelen beperkt zich tot een enkele sigaret die gesignaleerd wordt. Het is een rookvrije school, ook voor ouders, bezoekers en medewerkers. Er is geen beleid op nodig tot nu toe. Mocht het zich aan gaan dienen, kan dat alsnog.

Afspraken rondom privacy:

School houdt zich aan de regels vastgesteld binnen de AVG.

Waar het gaat om privacy binnen de relatie personeel-leerlingen-ouders is er binnen het programma van de Kanjertraining het Pettenkwadrant, waar toestemming aan elkaar gevraagd wordt iets te

delen, waar appel gedaan wordt op vertrouwelijkheid. Hier worden in de groepen afspraken over gemaakt. Zo werken we er met leerlingen aan.

In contact personeel-ouders-leerlingen wordt daar waar iets vertrouwelijks gedeeld wordt, zorgvuldig afgesproken hoe ermee wordt omgegaan. Wordt er iets ergens genoteerd en met wie gedeeld. Aan ouders wordt altijd toestemming gevraagd informatie te delen. Zij zullen een toestemmingsformulier hiertoe in. Waar het mogelijk is wordt mondeling aan leerlingen gevraagd iets te mogen delen.

Er is een beleidsdocument met daarin afspraken bij gescheiden ouders. Dat document staat op de website van de school.

Alle privacygevoelige informatie wordt genoteerd binnen Parnassys, waar medewerkers op in moeten loggen. Documenten die privacygevoelig zijn worden gescand en opgehangen in Parnassys of in een papieren dossier bewaard, achter slot en grendel. De administratie heeft overzicht van leerlingen die op een beschermde plek wonen en waarvan geen gegevens naar buiten mogen.

Er zijn geen afspraken gemaakt over hoe te handelen bij hiv-geïnfecteerde personen.

3. Grensoverschrijdende aspecten

Onder grensoverschrijdende aspecten vallen aspecten als: schorsing en verwijdering, schoolverzuim, incidentenregistratie, voorschriften hoe te handelen en actief beleid. Hieronder worden ze verder uitgewerkt.

Schorsing en verwijdering: binnen school komt schorsing alleen voor in geval van excessief agressief gedrag. We volgen daarin het Protocol Geweld en Agressie. In geval van schorsing is er altijd overleg met het bestuur Logos. Het protocol staat op de website van de school. Bij het instappen in het protocol van meerdere stappen, wordt het protocol met leerling en ouders gedeeld. Logos heeft haar eigen gedragscode en procedure voor schorsing en verwijdering van personeel. De gedragscode is beschikbaar voor het personeel.

Schoolverzuim: schoolverzuim wordt bijgehouden door de groepsleerkracht en door de administratie ingevoerd in Parnassys. Bij alarmerend verzuim wordt er na contact met ouders en besprekingen met hen erover, zo nodig contact gelegd met de Leerplichtambtenaar. Tijdens groepsbesprekingen komt excessief verzuim aan de orde tussen groepsleerkracht en zorgcoördinator.

Dagelijks is er om 9.00 uur een check bij leerkrachten. Als een leerling niet op school is, zonder vooraf bekende reden, wordt er naar huis gebeld. Er wordt net zo lang inspanning gepleegd, tot er contact is.

Er is de mogelijkheid voor ouders om verlof aan te vragen binnen de wettelijke kaders. Hiervoor staat een aanvraagformulier op de website van de school of is te verkrijgen bij de administratie. De directie geeft al dan niet toestemming voor het verlof. Aanvragen worden gedocumenteerd tot en met schoolloopbaan van de leerling op school.

Incidentenregistratie: Voor ongevallen is er een Logboek dat bijgehouden wordt door de EHBO-ers binnen school. Bij hun overleg wordt het logboek besproken.

Registratie grensoverschrijdend gedrag wordt bijgehouden binnen Parnassys.

Voorschriften hoe te handelen: School maakt gebruik van een eigen pestprotocol, aangevuld door het protocol dat binnen Kanvas zit. Binnen het programma van de Kanjertraining is de aanpak zorgvuldig met aandacht voor de rol van de gepeste, pester en de groep eromheen. De school heeft een protocol voor signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Er is een meldcode kindermishandeling. Er zijn 2 aandachtsfunctionarissen voor dit thema. Daarnaast is er een singaleringsysteem intern in gebruik voor signaleren van seksueel overschrijdend gedrag (vlaggensysteem).

Het ontruimingsplan dient als protocol voor opvang van personeel en leerlingen bij ernstige incidenten. Voor ongewenst bezoek in en rondom school zijn enkele maatregelen getroffen, zoals afsluiten van ingangen. Wanneer iets actueel is, worden er onderling afspraken gemaakt hoe te handelen.

Actief beleid: op school is het beleid bij (afgeleiden van) wapenbezit, drugsgebruik en – handel, alcoholgebruik, vandalisme en diefstal dat de incidenten meteen uitgezocht worden, besproken worden met ouders en in geval van vandalisme en diefstal: genoegdoening/kosten betalen.

4. Ruimtelijke aspecten

Onder Ruimtelijke aspecten vallen aspecten als: Gebouw en Veiligheid, Beveiligingsmaatregelen, Omgevingsveiligheid, Calamiteiten en Registratie en evaluatie. Hieronder worden ze verder uitgewerkt.

Gebouw en Veiligheid: Er is jaarlijks een check van het M(eerjaren O(nderhouds) P(lan) van het gebouw bouwtechnisch. Directie in samenwerking met een ingenieursbedrijf ingehuurd door het Bestuur van Logos.

De brandveiligheid wordt maandelijks gecheckt door een medewerker vanuit het Bestuur.

Speeltoestellen en inventaris worden jaarlijks door een beleidsmedewerker van het Bestuur gecheckt.

Er is een Ontruimingsplan dat maandelijks wordt gecheckt door een BHV-er. Alle BHV-ers worden elk jaar bijgeschoold.

Beveiligingsmaatregelen: Om de school staan hekken die afsluitbaar zijn. Wanneer kinderen buiten zijn, is dat altijd onder toezicht. Bij een groepsactiviteit ligt dat toezicht bij de groepsleerkracht. In de pauzes is er altijd pleinwacht. In geval van schoolfeesten is meestal het hele team aanwezig om toezicht te houden. Voor specifieke momenten worden dan afspraken gemaakt. Wanneer een excursie, schoolreis of schoolkamp is, is er altijd voldoende bezetting vanuit de medewerkers van school, vaak aangevuld met ouders.

Omgevingsveiligheid: over de veiligheid in de directe omgeving van de school is er regelmatig en incidenteel contact tussen directie en gemeente of andere partijen. Met de politie is er regelmatig overleg over de verkeersveiligheid rond de school.

Calamiteiten: Binnen school is een Ontruimingsplan en zijn er 5 geschoolde BHV-ers en 5 gediplomeerde EHBO-ers. Zij worden jaarlijks bijgeschoold en overleggen met elkaar de inhoud van het Ontruimingsplan. 1 van de BHV-ers is de veiligheidscoördinator.

In geval van opvang van personeel en leerlingen bij een ernstig incident, heeft de directeur een lijstje met de gemeente en zijn er afspraken. Slachtofferhulp is dan een optie.

Waar het gaat om calamiteiten, zal de informatie in de media altijd komen van de gemeente. Niet vanuit school. De gemeente heeft een mediacoördinator.

Registratie en evaluatie: Het Bestuur huurt jaarlijks iemand in voor de risico-inventarisatie en evaluatie op school. De directeur verzamelt de informatie en informeert de MR over de resultaten.

Bijlagen

Bijlage 1.

Huiskamer Beatrix de Burcht

Inleiding

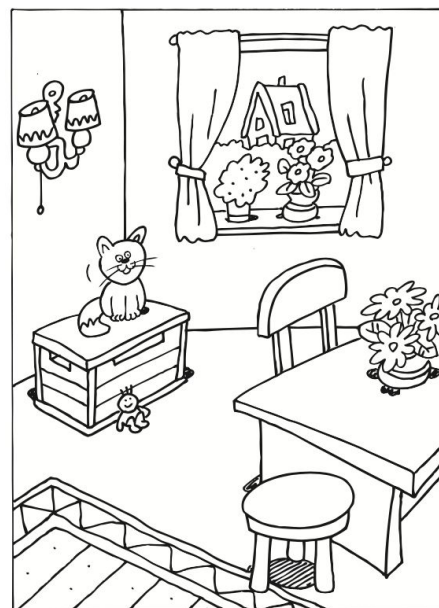
Het primaire doel van de huiskamer is om de leerling tijdelijk van de probleemsituatie te verwijderen, niet te straffen. De boodschap is: we moeten dit oplossen. De sfeer in de huiskamer is positief en niet dwingend en moet ervoor zorgen dat de leerling zijn gekozen gedrag kan evalueren, kan leren dat hij verantwoordelijk is voor die keuze en hem helpen om vaardigheden te ontwikkelen om effectievere keuzes te maken.

Inrichting Huiskamer

De huiskamer is een comfortabele plek met zowel individuele plekken als een grote tafel voor meerdere plekken. Door middel van hoekjes moet worden beoogd om aan de behoeften van alle kinderen te voldoen. Zo is er sprake van individuele en meerdere plekken aan tafels, een bank en eventueel een kussen. Met behulp van planten en een kan met thee moet er een huiselijke sfeer worden gecreëerd, waarbij kinderen tot rust kunnen komen.

Daarbij moeten er verschillende activiteiten kunnen worden verricht, zoals het lezen van (strip)boeken, doen van spelletjes, maken van schoolopdracht. Ook moet de poster van de Kanjertraining aanwezig zijn, zodat er gewezen kan worden op de manier van omgaan met anderen. De regels die gelden, komen overeen met de regels in de school, zoals bijvoorbeeld geen anderen pijn doen, niets stuk maken en respectvol met elkaar omgaan.

De huiskamer zal huidig schooljaar ingericht worden in het 'clusterlokaal midden- en bovenbouw'.

Praktische Uitvoering

Bij het verwijzen van de leerling naar de huiskamer zal er, indien de leerling zelfstandig naar de huiskamer kan, een kaart in kleur worden meegegeven. De kleur staat voor een categorie van problemen: geel = ontspannen / beloning; blauw = rustig werken; groen = oplossen; oranje = even praten. Wanneer een leerling niet zelfstandig naar de huiskamer kan, zal er een direct telefoontje worden gepleegd naar de betreffende leerkracht/ ondersteuner in de huiskamer. Wanneer de ondersteuner druk of verhinderd is, kan er gebeld worden naar de administratie. De administratie zal vervolgens kijken wie er beschikbaar is voor het halen en brengen van de betreffende leerling.

Problemen op het plein worden in principe op het plein door de pleinwacht opgelost. Leerlingen met een alternatief pauzeplan zouden wel eventueel gebruik kunnen maken van de huiskamer. Wanneer het na de pauze voor de leerling nodig is om verder af te koelen of problemen op te lossen, kan de leerkracht er alsnog voor kiezen om de leerling naar de huiskamer te verwijzen.

Voor een goed overzicht zal er sprake zijn van het monitoren van de leerlingen. Er is een map aanwezig waar de ondersteuner noteert wie er op welk moment is (weekoverzicht). Daarnaast wordt in de map een 'logboek' bijgehouden waarin per leerling genoteerd staat wanneer ze in de huiskamer zijn geweest (tijd, duur en datum), wat de reden is en ten slotte wat de oplossing is. Wanneer er leerlingen zijn met een individueel plan, zit dit plan in de map achter een tabblad met de naam en de groep van de leerling. Een van ondersteuners krijgt de taak om in de gaten te houden welke leerlingen er veel gebruik maken van de Huiskamer. De zorgcoördinator en leerkracht worden hiervan op de hoogte gebracht, zodat gezocht kan worden naar een verklaring en het handelen daarop aangepast kan worden.

Er wordt gewerkt met heldere en herkenbare manieren om te komen tot een oplossing voor een probleem waarmee de leerling in de Huiskamer komt. De leerling is (mede-)eigenaar van het probleem en kan worden ondersteund in het oplossen door de ondersteuner of medeleerlingen die aanwezig zijn. Leerlingen kunnen namelijk groeien van het helpen van anderen en ook dat verhoogt de positieve sfeer in de huiskamer. Een oplossing kan vorm gegeven worden door ofwel de 'Reality Theory' of het 'plan van verbetering' die door de ondersteuner wordt begeleid. Beide vormen gaan uit van verschillende vragen die de leerlingen helpen te focussen op hun doelen en hen helpen om het probleemgedrag te observeren wat hen van deze doelen weerhoudt. Op deze manier zou het probleemgedrag van de leerlingen verminderd kunnen worden. De vragen binnen de Reality Theory zijn: Wat wil je? Wat doe je? Leidt wat je doet tot wat je wilt? Wil je een betere manier ontdekken? Deze vragen zouden opnieuw geformuleerd moeten worden voor leerlingen van jongere leeftijd, zodat het ook op hun niveau aansluit. Het plan van verbetering gaat uit van de volgende vragen om leerlingen weer op weg te helpen: Wat is er gebeurd in de klas? Hoe beïnvloed jouw gedrag de klas? Wat ben je bereid te doen? Wie kan je helpen en steunen met dit plan? (Passaro, Moon, Wiest, & Wong, 2004).

Het idee is om als ondersteuners die werkzaam zijn binnen de school de Huiskamer te 'bemannen'. De ondersteuners wisselen elkaar af in de huiskamer na ongeveer twee uur. Een voorbeeld van een tijdschema staat in tabel 1. Waar mogelijk worden (in overleg) 2 namen ingevuld op een tijdslot in de tabel; deze 2 mensen kunnen afspraken maken met elkaar hoe de verdeling tussen hen vormgegeven zal worden.

Tabel 1.

<i>Tijdschema Huiskamer</i>	08.30 – 10.45 uur	10.45 – 13.00 uur	13.00 – 15.00 uur
Maandag			
Dinsdag			
Woensdag			
Donderdag			
Vrijdag			

Doelgroep Leerlingen

Het doel van de huiskamer is om een plek te geven aan alle kinderen. Leerlingen die boos zijn zouden een plekje moeten kunnen vinden om rustig te worden. Leerlingen die onrustig zijn zouden een rustige speel- of werkplek kunnen vinden. Verdrietige leerlingen zouden een gesprekje kunnen houden met de ondersteuner om het een plekje te geven. Daarbij moet er ook plaats zijn voor leerlingen die positief gedrag laten zien en een beloning verdienen.

Literatuur

Passaro, P. D., Moon, M., Wiest, D. J., & Wong, E. H. (2004). A model for school psychology practice: Addressing the needs of students with emotional and behavioral challenges through the use of an in-school support room and reality therapy. *Adolescence*, 39, 503-517.

Bijlage 2.

Protocol tegen pesten

Pesten op school, hoe ga je ermee om?

Hoefslag 6, 4205 NK Gorinchem
tel.: 0183-699331
admin@beatrixdeburcht.nl

Inhoudsopgave

Inleiding

1. Elk kind is verschillend
2. Voorwaarden en aanbevelingen
3. Een wetenschappelijke kijk op pesten
4. Wat verstaan kinderen onder pesten
5. Voorkomen en pesten

6. Aanpak van pesten
7. Wat is pesten?
8. Wie zijn er allemaal bij het pesten betrokken
9. Praten over pesten
10. Signalen die op pesten kunnen duiden
11. Hoe krijgt de leerkracht zicht op pesten?
12. Normen en waarden
13. Bevorderen van een veilig klimaat
14. Sociale vaardigheden voor iedereen
15. Pestprotocol
16. Praktische tips voor de kinderen
17. Digitaal pesten
18. Informatie van www.pestweb.nl
19. Algemene literatuur
20. Leesboeken
21. Landelijke organisaties
22. Handige telefoonnummers
23. Klachtencommissies op landelijk niveau
24. Klachtencommissies op regionaal niveau
25. Links

Inleiding

Dit protocol bevat achtergrondinformatie over pesten en hoe je binnen je school en groep er een bespreekbaar onderwerp van kunt maken.

Het is van belang dat onze leerlingen leren om pesten te herkennen en vaardigheden aangereikt krijgen om hier goed mee om te gaan. We willen een veilig klimaat voor alle leerlingen, waar iedereen zich prettig voelt. We moeten ons daarom als school realiseren dat het belangrijk is om een beleid te voeren dat erop gericht is acceptatie, begrip en positief omgaan met elkaar te bevorderen. In ons eigen optreden en in onze houding moeten we

duidelijk maken welk gedrag we gewenst vinden en welk gedrag onacceptabel is. Het gedrag van de leerkracht dient daarbij ook als model voor het gedrag van de leerlingen. Een leerkracht die bijvoorbeeld zelf een leerling pest met bijvoorbeeld zijn uiterlijk is niet erg geloofwaardig als hij/zij het pestgedrag wil bespreken.

Houd rekening met het denkniveau en de eventuele gedragsproblematiek. Maak het dus vooral niet te ingewikkeld, houd het zo concreet mogelijk.

Op Logos-niveau komt er een gedragscode voor het onderwijspersoneel. Hieronder volgt dan ons pestprotocol. Zie verder ook de schoolgids voor wat betreft leer- en leefklimaat en de klachtenprocedure (interne contactpersoon/externe contactpersoon).

Met ingang van het schooljaar 2006-2007 willen we "Pesten op school, hoe ga je ermee om" opnemen in de Sova-lessen en daar jaarlijks op een afgesproken tijd alle leerkrachten in het nieuwe schooljaar mee aan de gang laten gaan in hun eigen groep. Hier krijg je te zijner tijd nadere informatie over.

Het gaat er vooral om een school te zijn met een preventieve aanpak: versterken van sociale en communicatieve vaardigheden, het vergroten van empathie en het creëren van een positief schoolklimaat. De kinderen in de groep worden betrokken bij het zoeken naar een oplossing als er een "pestprobleem" is. Met ondersteuning van de leerkracht! Ook de ouders worden hierover geïnformeerd. Alleen door als leerkracht goed te kijken en regelmatig te praten met de leerlingen wordt pesten tijdig opgemerkt. Pesten is een vorm van anti-sociaal gedrag. De pester moet geholpen worden om positief gedrag te leren. Er moet gewerkt worden aan een open communicatie, pesten moet gemeld worden en is absoluut geen klikken.

Wanneer de leerkracht pestgedrag signaleert in zijn/haar groep, kan hij/zij in overleg met bijvoorbeeld de coördinator leerlingenzorg op zoek gaan naar een gericht programma dat meer specifieke zorg biedt dan in dit protocol aan de orde komt. Op dat moment kan eventueel gericht materiaal aangeschaft worden. Een leerling die blijft opvallen (omdat hij/zij pester of slachtoffer blijft) komt in besprekingen over de groep aan de orde en daarbij wordt bepaald wat voor hem/haar het specifieke plan van aanpak wordt.

1) Elk kind is verschillend

De één heeft sproeten, een bril, rood haar, is dik of mager, klein of juist erg groot. Ieder kind gedraagt zich anders. De één speelt graag alleen, de ander heeft andere kinderen nodig om zich te vermaken. Het ene kind trekt zich bij moeilijkheden terug en de ander slaat erop los. Verschillende gezichten, verschillend gedrag, toch zijn er ook veel overeenkomsten. Zo probeert elk kind de eigen positie te ontdekken ten opzichte van volwassenen, zoals ouders en leerkrachten. Ook probeert elk kind zijn of haar plaats te bepalen tegenover leeftijdsgenoten.

Reacties van anderen geven een kind duidelijkheid over het eigen gedrag. Bevestiging geeft zekerheid. Zekerheid geeft vertrouwen in eigen kunnen. Een kind merkt dat heel gauw. Het voelt zich blij als anderen aardig tegen hem zijn of als hij mee mag spelen. Het voelt zich er prettig door en geaccepteerd. Als een kind echter wordt buitengesloten, als het veel ruzie heeft en uitgescholden wordt, dan kan het juist heel onzeker worden.

De school en het schoolplein moeten een veilige plek zijn voor ieder kind. Waar kinderen bij elkaar zijn, is er altijd kans op pestgedrag en in sommige gevallen zelfs kans op geweld. Samen kan men hier iets tegen doen. Dit verlangt inspanning van zowel leerlingen, leerkrachten en ouders/verzorgers.

2) Voorwaarden en aanbevelingen

Pesten op school lijkt een ingewikkeld probleem, maar het is eenvoudiger aan te pakken dan je misschien denkt. Daaraan zijn echter wel enkele voorwaarden verbonden:

1. Pesten moet als **probleem** worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerkrachten, ouders/verzorgers en leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende middengroep).
2. De school moet het pestprobleem **voorkomen**. Een preventieve aanpak bestaat ondermeer uit de behandeling van het onderwerp met de leerlingen, waarna met hen regels worden vastgesteld. Het wordt in ieder geval jaarlijks op een afgesproken vast moment in iedere groep een onderdeel van de Sova-lessen. Over de concrete invulling en plan van aanpak word je aan het begin van het schooljaar geïnformeerd. Het kan een onderdeel worden van het thema 'gevoelens' in november. Hoe de toepassing van dit protocol op Beatrix-De Burcht inhoudelijk aan de orde komt, volgt het begin van het nieuwe schooljaar.
3. Als pesten desondanks optreedt, moeten leerkrachten dat kunnen **signaleren** en
4. **duidelijk stelling nemen**.
5. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een **directe aanpak**.
6. Weigert een school of een leerkracht het probleem aan te pakken, doen ze dit op onjuiste wijze of heeft de aanpak geen resultaat, dan is inschakeling van een **vertrouwenspersoon** nodig. Deze dient een klacht in bij de klachtencommissie, die het probleem onderzoekt, deskundigen raadpleegt en het bevoegd gezag adviseert.

Pesten mag niet, plagen soms wel.

Pesten is iets wat vaak en lang gebeurt en daardoor bedreigend wordt voor het

slachtoffer.

3) Een wetenschappelijke kijk op pesten

Volgens onderzoekers heeft pesten meestal drie of vier kenmerken:

- machtsverschil: velen tegen één, sterk tegen zwak, oud tegen jong, baas tegen ondergeschikte.
- langdurig.
- schade: lichamelijke, geestelijke of materiële schade.
- opzet: de dader weet dat hij schade aanricht.

Maar als je aan een leerling vraagt: "Hoe vaak word je gepest?" of: "Pest jij zelf weleens?" dan wordt het begrip 'pesten' meestal ruimer genomen.

4) Wat verstaan kinderen onder pesten?

Kinderen verstaan onder pesten meestal:

- iemand doet iets expres,
- het is tegen mij gericht,
- en ik vind het vervelend.

Bijvoorbeeld: zogenaamde grapjes, spullen afpakken, bijnamen geven, plaats afnemen, duwen en vechten, buitensluiten, bang maken enzovoorts. Je hebt daar in de klas dagelijks mee te maken.

5) Voorkomen van pesten

Je doet dat door een sfeer te scheppen waarin 'stop' zeggen en klagen normaal is. Je versterkt die sfeer als 'omstanders' leren om de bedreigde te helpen: met 'nee' te zegen en zonodig hulp te vragen. En zoals gezegd: dat doe je gewoon als een onderdeel van het dagelijks omgaan met elkaar.

6) Aanpak van pesten

Denken wij er te licht over?

Dagelijks komen bij de Kindertelefoon en de Onderwijstelefoon klachten binnen over langdurig pesten. Kinderen en ouders vragen wanhopig om hulp. Ze vinden dat hun school er te weinig aan doet. Een kind dat over pesten klaagt, krijgt vaak te horen:

- "Ach, wees een beetje flink, zo erg is het toch niet."
- "Je lokt het zelf ook uit met je gedrag."
- "Bijt dan eens wat beter van je af, je doet ook zo slap."

Maar wat erg is, bepaalt het kind zelf. Het heeft recht op jouw steun.

Serius nemen van pesten

Eén keer een beetje over de streep gaan is al erg. Maar iemand elke dag weer bang maken, pijn doen en pesten, dat is onaanvaardbaar. Als school moet je daarom goed letten op de eerste signalen van pesten. Je maakt dan naar 'daders', 'omstanders' en 'slachtoffer' duidelijk dat zo iets absoluut niet mag.

- De pesters moeten stoppen en hun gedrag wijzigen.
- De omstanders moeten leren om een positieve rol te spelen. Nu zijn ze vaak aanstokers of aanwakkerars, terwijl ze ook corrigerend en helpend kunnen optreden. Dit is een heel belangrijke groep.
- Tenslotte kunnen slachtoffers leren weerbaarder te zijn en zich sterker op te stellen. Je kunt daar niet vroeg genoeg mee beginnen.

Speerpunten bij de aanpak

- Klagen mag en je neemt de klachten van slachtoffers serieus.
- Je spreekt duidelijke omgangsregels met de groep af.
- Je oefent sociale vaardigheden: leren omgaan met elkaar.
- Je zorgt voor vroegtijdige signalering en snelle opvang en aanpak.

7) Wat is pesten?

Je hebt plagen en pesten. Daartussen zit een groot verschil. Bij plagen zijn de betrokken kinderen gelijk aan elkaar. Meestal zijn het vrienden die een grapje maken. Om plagen kun je meestal nog wel lachen.

Bij pesten ligt dat anders. Het kind dat pest, is altijd sterker dan het kind dat gepest wordt. Pesten is altijd gemeen, het is niet bedoeld als grapje, maar om het kind de grond in te boren. Het komt structureel voor, volgens een vast patroon, bij hetzelfde kind.

8) Wie zijn er allemaal bij het pesten betrokken?

■ De pester

Kinderen kunnen om meerdere redenen beginnen met pesten. Zo heb je pesters die de macht willen hebben. Ze zoeken een slachtoffer uit om te laten zien dat hij/zij de baas is. Dan heb je ook de kinderen die pesten, omdat ze bang zijn om zelf buiten de groep te vallen. Ze sluiten andere kinderen buiten, zodat dit hun niet gebeurt.

De derde groep pesters zijn de kinderen die niet echt in de gaten hebben hoe erg pesten is. Ze vinden het leuk om te pesten en denken niet aan de gevolgen ervan voor het slachtoffer.

Als laatste heb je nog de pester die zelf ook gepest wordt. Sommige van deze pesters worden gepest, omdat ze zelf begonnen met pesten.

■ De gepeste

De pestkoppen zoeken kinderen die weinig vrienden hebben die het voor hen opnemen, dus een makkelijke 'prooi'. Deze kinderen zijn vaak net iets anders dan de rest.

Bijvoorbeeld door hun uiterlijk, maar het heeft meestal ook te maken met hun gedrag en de manier waarop ze zich uiten. Iemand die gepest wordt weet niet hoe hij moet reageren op het gedrag van de pester. De gevolgen voor de gepeste zijn groot. Ze lopen het gevaar

slecht over zichzelf te gaan denken en het aanwezige zelfvertrouwen te gaan verliezen. De kans op depressie bestaat en het kan zelfs leiden tot (denken over) zelfmoord.

■ **De meelopers**

Meelopers zijn kinderen die met de pester mee doen. Meestal doen ze dit omdat ze bang zijn dat ze anders zelf gepest zullen worden.

■ **De toekijkers**

Er zijn ook kinderen die het pesten wel zien, maar er niks tegen doen. Ze durven niks te doen, omdat ze bang zijn zelf gepest te worden.

9) Praten over pesten

Het is heel belangrijk dat kinderen over het pesten praten, met de ouders, de leerkracht en met leeftijdsgenoten. Als pesters namelijk merken dat hun gedrag geheim blijft, zullen ze dat juist als een vrijbrief opvatten om door te gaan. Het is heel erg moeilijk voor een kind om over dit probleem te praten, meestal schaamt het zich ervoor. Als een kind aangeeft gepest te worden, neem het in ieder geval serieus en maak afspraken wat je eraan gaat doen. Pesten is een ernstig probleem, dat een kind meestal niet zonder hulp op kan lossen. Daarbij heeft het de hulp van volwassenen hard nodig.

10) Signalen die op pesten kunnen duiden

Let goed op of het kind met andere kinderen speelt, vriendjes of vriendinnetjes heeft, wel eens kinderen mee naar huis neemt of bij andere kinderen uitgenodigd wordt. Als het nooit uitgenodigd wordt op een verjaardag van andere kinderen, dan kan dat een signaal zijn dat het kind buiten de groep valt. Door veel met het kind te praten in een ontspannen sfeer kun je er soms achter komen wat er aan de hand is.

P e s t e n			
Kenmerken	<ul style="list-style-type: none"> • Langdurig en herhaaldelijk • In groepsverband. • Machtsongelijkheid. • Gericht op dezelfde persoon. 		
Manieren	<ol style="list-style-type: none"> 1. Direct: slaan, schoppen, bedreigen. 2. Indirect: roddelen, negeren, verstoppen van spullen. 		
Oorzaken	<ol style="list-style-type: none"> 1. Thuissituatie. 2. Eigenschappen kind. 3. Onveilige school. 		
Gevolgen	Slachtoffer kan: <ul style="list-style-type: none"> • faalangstig zijn. • wantrouwend worden. • geen zelfvertrouwen hebben. • lichamelijke klachten hebben. 	Pester: <ul style="list-style-type: none"> • kan in de toekomst agressief gedrag vertonen. • heeft kans op crimineel gedrag. • heeft weinig vrienden. 	Omstanders: <ul style="list-style-type: none"> • hebben angst om slachtoffer te worden. • kunnen wantrouwend worden. • of agressief gedrag vertonen.

	<ul style="list-style-type: none"> • slechter presteren. • verlegen zijn. 	<ul style="list-style-type: none"> • heeft gebrek aan sociale vaardigheden. 	<ul style="list-style-type: none"> • hebben schuldgevoel.
--	---	--	--

Signalen van een kind dat gepest wordt.

Het kind:

- is bang om naar of van school te gaan.
- wil niet naar school en verzint voortdurend smoesjes.
- presteert slechter dan normaal.
- komt thuis met kapotte spullen of kleren.
- vertoont teruggetrokken gedrag.
- wordt agressief naar andere kinderen toe.
- stopt met eten.
- heeft hoofdpijn of buikpijn.
- huilt zichzelf in slaap.
- heeft nachtmerries.
- heeft schrammen en/of blauwe plekken.
- weigert om te zeggen wat er aan de hand is.

Signalen van een kind dat pest.

Het kind:

- vertoont agressief gedrag.
- wil de baas spelen.
- is ongeduldig.
- vertelt hoe stoer hij of zij is.
- heeft moeite om gevoelens onder woorden te brengen.

Het is verstandig om al aan het begin van het schooljaar met elkaar duidelijke afspraken te maken door bijvoorbeeld een protocol of klassencontract. Daarmee kunnen veel problemen voorkomen worden. Dit wordt voor ieder schooljaar een vaste afspraak.

Voorbeeld: Contract groep

- Zeg alleen aardige dingen tegen elkaar.
- Anders zijn is leuk, neem een ander zoals hij/zij is.
- Laat anderen meespelen.
- Luister goed naar elkaar.
- Help andere kinderen als het nodig is.
- Probeer een ruzie samen uit te praten. Ga alleen naar de juf of meester als het echt nodig is.

Wij, groep, houden ons aan dit contract en melden het direct aan de juf of meester als iemand zich er niet aan houdt. Dit is geen klikken. Ga het altijd met iemand samen vertellen.

Tip m.b.t. contract groep: formuleer het positief met beschrijving van concreet gedrag dat je verwacht.

11) Hoe krijgt de leerkracht zicht op pesten?

Ook op school is het niet altijd makkelijk om pestgedrag te signaleren. Pesten kan stiekem gebeuren, bijvoorbeeld door het verspreiden van roddels. Als pesten openlijk plaatsvindt, door schoppen of slaan, is het makkelijker te achterhalen. Je kunt door middel van het afnemen van een vragenlijst zicht krijgen op pesten in de klas:

- hoe vaak iemand gepest wordt,
- op welke manier er gepest wordt,
- hoe vaak iemand gepest heeft,
- waar het pesten plaatsvindt,
- aan welke persoon de kinderen vertellen dat ze gepest worden.

Deze vragenlijst kun je standaard afnemen na enkele weken in de nieuwe groep.

Zo voel ik me op deze plekken:

	heel onveilig en bang 1	een beetje onveilig 2	gaat wel 3	een beetje veilig 4	erg veilig 5
1. In de klas					
2. Op het speelplein					
3. Onderweg van en naar school					

4. Hoe vaak slaan, schoppen of duwen kinderen jou?

- elke dag
- een of twee keer per week
- een of twee keer per maandag
- een of twee keer per jaar
- nooit

5. Hoe vaak zeggen kinderen gemene dingen tegen jou?

- elke dag
- een of twee keer per week
- een of twee keer per maand
- een of twee keer per jaar
- nooit

6. Als je dit jaar gepest bent, aan wie heb je dat verteld?

- ik ben niet gepest
- aan mijn moeder en vader
- aan mijn zus of broer
- aan een leraar van school
- aan een vriend
- aan niemand

7. Hoe vaak zeg je gemene dingen of geef je anderen een bijnaam?

- elke dag
- een of twee keer per week
- een of twee keer per maand
- een of twee keer per jaar
- nooit

Samengevat

In het volgende schema zie je in één oogopslag hoe je pesten kun signaleren.

	Pestkop	Slachtoffer
Signalen voor de ouders/ verzorgers	<ul style="list-style-type: none"> • kan agressief gedrag vertonen • kan de baas willen spelen • kan ongeduldig zijn • kan vertellen hoe stoer hij is • kan moeite hebben om gevoelens onder woorden te brengen 	<ul style="list-style-type: none"> • kan bang zijn om naar school te gaan • kan niet naar school willen • kan slechter presteren dan normaal • kan kapotte kleding hebben • kan geen eetlust meer hebben • kan lichamelijke klachten of • kan nachtmerries of • kan blauwe plekken hebben
Signalen voor de leraar	<ul style="list-style-type: none"> • kan steeds zijn zin doordrijven • kan moeilijk toegeven • kan stoer gedrag vertonen • kan agressief en impulsief gedrag vertonen 	<ul style="list-style-type: none"> • is alleen in pauzes • is vaak doelwit van agressie • kan blauwe plekken, kapotte spullen hebben • kan slechter presteren • is niet blij of vrolijk
Zicht op pesten in de klas naar aanleiding van: <ul style="list-style-type: none"> • afnemen vragenlijst • interviews of gesprekken • observeren tijdens pauze (denk hierbij aan je rol en verantwoordelijkheid als pleinwacht) 		

12) Normen en waarden

Wat zijn normen en waarden?

Een kind leert in de eerste vier levensjaren de moedertaal spreken en vele andere vaardigheden, zoals het omgaan met mensen. Het kind leert dit alles van vader, moeder, broertjes, zusjes, andere familieleden, buren, vrienden en kennissen. Deze mensen belonen en corrigeren het kind waar nodig, als het goed is. Het kind leert waarden en normen.

Vanuit deze waarden en normen treedt een kind zijn medemens tegemoet. Normen en waarden zijn noodzakelijk in het dagelijks leven in de omgang met onze medemens. Behalve de normen en waarden van het kind en hoe hij daar in zijn gedrag mee naar buiten treedt, is

verder van belang hoe de normen en waarden zijn van de buurt waarin hij opgroeit en hoe de buurt op het kind reageert. Normen en waarden hebben alles te maken met respect en acceptatie.

Normen en waarden van mensen kunnen erg verschillen, zonder dat het veel problemen geeft, als de gezamenlijke hoofdnorm maar is, dat je elkaar respecteert als mens. Op school zijn dat de ouders, leerkrachten en alle kinderen. Iedereen heeft recht op een respectvolle behandeling, iedereen is medeverantwoordelijk voor het welzijn van de ander.

13) Bevorderen van een veilig klimaat

Coöperatief leren

Coöperatief leren ofwel samenwerkend leren bevordert een positief klimaat op school waardoor de kans op pesten kleiner wordt. Coöperatief leren houdt in dat leerlingen in kleine heterogene groepen met elkaar samenwerken aan een gemeenschappelijk doel. De leerlingen leren om rekening met elkaar te houden, leren belangrijke sociale vaardigheden en behalen betere leerresultaten. Bovendien vinden kinderen het leuk om met elkaar samen te werken, ze hebben meer zin om naar school te gaan.

Vaak kunnen kinderen die pesten of gepest worden niet goed met anderen samenwerken. Wanneer kinderen de vaardigheden hebben om met elkaar samen te werken zal het pesten verminderen. Coöperatief leren is niet iets extra's maar een uitstekende aanvulling op je didactisch handelen. Er zijn vele coöperatieve werkvormen die je relatief eenvoudig in je les kunt toepassen. Het is wel van belang dat je aandacht besteedt aan de samenwerkingsvaardigheden. Niet alle kinderen beschikken over de benodigde samenwerkingsvaardigheden. Coöperatief leren vereist enige samenwerkingsvaardigheden maar bevordert deze ook.

Toezicht

Tijdens het speelkwartier moet er voldoende toezicht door volwassenen zijn. Door de aanwezigheid van leraren tijdens de pauzes voelen de kinderen zich veilig. Pesten zal niet snel onder toezicht van volwassenen plaatsvinden. Het is hierbij wel belangrijk dat diegene die pleinwacht heeft goed oplet en alert is op signalen. Goed onderscheid kunnen maken tussen pesten en ruw spel is niet altijd makkelijk. Te vroeg ingrijpen heeft nadelige gevolgen voor het leerproces van de leerlingen, bijvoorbeeld zelf conflicten kunnen oplossen of compromissen sluiten. Bij een ernstig conflict is het belangrijk dat je als leerkracht goed naar de kinderen luistert en het gedrag ter discussie stelt en niet het kind zelf.

Oefeningen voor een veilige klas

Het is belangrijk dat de leerlingen leren om over pesten te praten. Hulp vragen aan een klasgenoot of een volwassene is juist goed om te doen. Vertellen dat je herhaaldelijk lastiggevallen wordt door iemand is geen klikken. Wanneer kinderen weten dat erover praten mag en moet, is de pester niet meer zeker dat zijn gedrag verzwegen blijft.

Leerlingen voorkomen pesten

Alle leerlingen in de groep hebben niet alleen een taak om het pesten te bestrijden, maar ook om het pesten te voorkomen. De leerlingen spelen een belangrijke rol om ervoor te zorgen

dat pesten bij hen in de klas geen kans van slagen heeft. De leerlingen moeten zich betrokken en verantwoordelijk voor elkaar voelen. Wat kun je doen om de betrokkenheid van de leerlingen te vergroten? Jij en de leerlingen zorgen er samen voor dat pesten niet meer voorkomt.

De kinderen:

- doen niet mee met pesten;
- lachen niet wanneer iemand gepest wordt;
- vragen of de pester stopt;
- steunen het slachtoffer;
- moedigen de pester niet aan;
- vertellen aan de leerkracht wat er aan de hand is;
- betrekken kinderen die vaak alleen zijn in hun spel.

Samengevat

Maak dit regelmatig bespreekbaar in je groep. Maak er een structureel onderdeel van je lesprogramma van. Wanneer de school duidelijk stelling neemt tegen pesten, pesten bespreekbaar maakt en hier regelmatig bij stilstaat, heeft dit zeker positieve gevolgen. De school krijgt de reputatie van een veilige school voor alle kinderen, een school die actief en preventief optreedt.

Voorkomen van pesten op Beatrix-De Burcht	
Ouders	<ul style="list-style-type: none"> • boodschap = "Pesten is niet oke"; • duidelijke regels en afspraken; • goede voorbeeld geven; • gewenst gedrag belonen; • voldoende tijd doorbrengen met hun kind.
School	Anti-pestbeleid: <ul style="list-style-type: none"> • weergave in schoolplan en/of schoolgids, met inspraak van leerlingen en ouders, bijvoorbeeld op informatieavond, ouderavond, via nieuwsbrief. • duidelijke afspraken en regels voor heel de school; • aandacht voor rol van omstanders; • coöperatieve werkgroep vormen.
	Bevorderen veilig klimaat: <ul style="list-style-type: none"> • coöperatief leren. • toezicht op het schoolplein; • oefeningen in de klas o.a. vanuit dit protocol, als vast onderdeel van het Sova-programma. • leerlingen voorkomen pesten.

14) Sociale vaardigheden voor iedereen

Het gaat om: "Bewust en verantwoordelijk omgaan met jezelf, met anderen en met je omgeving.

Ikzelf en anderen

zelfbeeld/
zelfvertrouwen:

leren zeggen wat je vindt, voelt, weet, kan en wilt en waaraan je twijfelt.

invoelen: leren te letten op wat anderen vinden, voelen, weten kunnen en willen.
grenzen stellen: leren jezelf serieus te nemen en aan te geven wat je wel/niet wilt.
respecteren: leren anderen te accepteren en te respecteren.

Samen leven

bewust kiezen: leren na te denken over wat je kunt en wilt kiezen en leren de gevolgen daarvan te overzien.
dialoog en conflict: leren om met verschillen om te gaan en samen te leven.
feedback: leren om te gaan met complimenten en kritiek (geven en ontvangen)
'sorry' zeggen: leren een stap terug te doen en 'sorry' te zeggen als je te ver ging.

Samen werken

willen weten: leren vragen te stellen, te onderzoeken, door te vragen en door te prikken.
vooruit kijken: leren (samen) mogelijkheden en oplossingen te zoeken of te creëren.
uitvoeren: leren uit te voeren wat je (samen) van plan bent of hebt afgesproken.
beslissen: leren (samen) conclusies te trekken, af te wegen en beslissingen te nemen.

In de spiegel kijken

terugkijken: leren kritisch naar jezelf te kijken en naar hoe je (samen)werkte en wat het opleverde.
verwoorden: leren dat allemaal voor jezelf en voor anderen helder te verwoorden.

Hoe werk je daaraan?

Het gaat om "een krachtige leeromgeving" in de klas, in het team en in de buurt.

Actief

activerende: het is vooral op uitvoeren en handelen gericht.
betrekkend: het is vooral gericht op zelf leren doen, dus met zoveel mogelijk zelfstandigheid en verantwoordelijkheid.

Passend

op maat: het sluit aan bij belangstelling, ontwikkelingsfase, leerstijlen en actualiteit van kind en groep.
uitdagend: het laat motivatie en vervolg zo mogelijk uit het leren en de situatie zelf voortkomen.
grensverleggend: het brengt het kind in contact met nieuwe situaties, mensen, rollen en inhouden.

Echt

integraal: het werkt niet vanuit een 'vak' of een 'sector', maar zoveel mogelijk vanuit het 'volle leven'.

zo echt mogelijk: het sluit aan bij zo echt mogelijke situaties.

betekenisvol: het laat vooral doen wat voor het kind zelf, voor de groep of voor anderen zinvol is.

Samen

samenwerkend: het nodigt uit tot samenwerken.

veilig: het biedt een sfeer van onderlinge betrokkenheid en respect voor mensen en spullen.

spiegelend: het nodigt uit tot intervisie en reflectie en samen registreren en opslaan van leermomenten, keuzen, activiteiten, vaardigheden en producten.

15) Pestprotocol:

1. Zeg alleen aardige dingen tegen elkaar.
2. Laat anderen meespelen.
3. Luister goed naar elkaar.
4. Anders zijn is leuk!
5. Probeer een ruzie uit te praten.
6. Help een ander.
7. Kom je er samen niet uit? Ga dan naar je meester of juf!

	
<p>Ik ga graag naar school!</p> <ul style="list-style-type: none"> ☺ Het is er heel gezellig. ☺ Ik heb veel vriendjes. ☺ De juffen en meesters zijn heel aardig. ☺ Ik kan altijd mijn problemen kwijt aan de juf of meester. ☺ Ik mag altijd meedoen met de andere kinderen. ☺ We doen heel leuke dingen met elkaar. <p>Op welke school zou je het liefste zitten?</p> <p>Op deze?</p>	<p>Ik ga niet graag naar school!</p> <ul style="list-style-type: none"> ☹ Het is er maar stom. ☹ Veel vriendjes heb ik niet. ☹ De juffen en meesters moeten altijd boos worden. ☹ Als ik problemen heb weet ik niet waar ik die moet vertellen. ☹ Ik mag nooit meedoen met de andere kinderen. ☹ We doen nooit eens leuke dingen, daar is geen tijd voor. <p>Of op deze school?</p>

16) Praktische tips voor de kinderen

TIPS voor kinderen die gepest worden

Als je wordt gepest, denk je misschien dat het nooit op zal houden. Het is ook niet gemakkelijk om pesten te stoppen, maar het kan wel. Maar jij kunt dat niet in je eentje. Anderen moeten je daarbij helpen. Hier vind je een aantal tips op een rijtje. Er zit vast wel een goed idee bij dat jij kunt gebruiken.

Praten lucht op

- Misschien wil je het liefst dat stomme gepest vergeten, er niet meer aan denken en er niet over praten. Dat is wel logisch, maar als jij niets vertelt, zal het pesten ook nooit ophouden.
- lucht je hart bij iemand die je aardig vindt. Je kunt eventueel zeggen dat die het (nog) aan niemand mag doorvertellen. Je zult merken wat een opluchting het is dat je het aan iemand hebt verteld, ook al is er niet meteen een oplossing.

Praten, met wie?

- Probeer erover te praten met iemand van jouw leeftijd. Misschien heb je een vriend of een vriendin die snapt hoe rot het voor je is. Of misschien krijg je zo'n vriend of vriendin.
- Probeer erover te praten met een volwassene die je zelf uitkiest: je eigen meester, de juf die je vorig jaar had, je vader of je moeder, je lievelingsoma. Sommige volwassenen zijn vroeger ook gepest. Die snappen het goed en ze weten misschien iets wat je ertegen kunt doen.
- Sommige kinderen willen liever niet dat hun ouders er zich mee bemoeien. Daarom praten ze er niet met hun ouders over. Dat hoeft ook niet meteen, maar een keer zul je het toch aan je ouders moeten vertellen. Want ook zij moeten meehelpen om dat pesten te stoppen. Misschien hebben zij wel goede ideeën.
- Als je nog niemand hebt gevonden, ze het dan bijvoorbeeld aan je knuffel. Aan de kat of aan de cavia. Dat klinkt misschien kinderachtig maar dat is het niet.
- Soms kan het helpen om voor jezelf wat op te schrijven in een dagboek of in zomaar een schriftje. Als je een opstel voor school moet schrijven kan het bijvoorbeeld over pesten gaan.
- Of bel de gratis kindertelefoon, nr. 0800-0432 (bereikbaar tussen 14.00-20.00 uur, mobiel bellen kan op nr. 0900-0132, maar is niet gratis). Daar zitten mensen die goed kunnen luisteren en die volop aandacht voor je hebben. Samen met jou gaan ze op zoek naar een oplossing. Je hoeft bij de kindertelefoon niet je naam te noemen. Je kunt ook opbellen als je nog niet zo goed weet hoe je het moet zeggen.

Op school

- Als je er met de meester of de juf over praat, kan die misschien iets verzinnen. Bijvoorbeeld een kringgesprek over pesten, niet speciaal over jouw probleem maar over pesten in het algemeen. Sommige meesters en juffen zijn daar heel goed in. En misschien kunnen er op het eind van zo'n bespreking regels worden opgesteld hoe de kinderen in de groep met elkaar omgaan. Regels waar iedereen zich dan aan moet houden.
- Of misschien kan de juf of de meester in de klas een boek voorlezen dat over pesten gaat.

Praten is geen klikken

- Klikken is kinderachtig: de juf of meester wordt geroepen bij een ruzietje dat je best zelf kunt oplossen.
- Maar pesten is juist niet in je eentje op te lossen. Volwassenen moeten daarbij helpen. Pesten gaat meestal stiekem, net als de juf of meester het niet ziet.

- Daarom moeten jij of anderen aan volwassenen vertellen dat er gescholden, geslagen of getrapt wordt. En dat is geen klikken!

Schuld

- Kinderen die heel vaak en lang worden gepest gaan denken dat het hun eigen schuld is. Maar dat is niet waar. Jij bent wie je bent. Dik of dun, slim of juist niet, wit of zwart, rijk of arm, maakt niet uit. Niemand heeft het recht om je te pesten, ook al vinden ze het stom hoe je bent en wat je doet.
- Weet dus heel zeker: Het Is Niet Jouw Schuld.

Zeggen

- De kinderen die jou pesten moeten weten dat jij het erg vindt dat je wordt gepest. Misschien denken ze dat het je niets kan schelen dat ze je uitlachen, uitschelden of je spullen kapot maken. Vertel ze hoe erg jij het vindt en ook dat ze ermee moeten ophouden.

Lezen

- Er zijn veel boeken geschreven over pesten. Zoek ze op in de bibliotheek. De mensen van de bibliotheek weten nog meer boeken over dat onderwerp. Daar kun je gewoon naar vragen.
- Soms helpt het als je leest dat je niet de enige bent die wordt gepest. En misschien staat in boeken een oplossing waar jij nog nooit aan hebt gedacht.
- Laat anderen dit boekje lezen: kinderen in je klas, je ouders, de meester. Dan weten zij hoe erg het is om gepest te worden. En dat zij mee moeten helpen het te stoppen.

Leuke dingen

- Ga leuke dingen doen. Word bijvoorbeeld lid van een vereniging (toneelclub, sportvereniging, muzikles, geheime club, zelfverdediging, enzovoort) en probeer daar vrienden te maken. Als je op school wordt gepest is het heerlijk om mee te maken dat je vrienden in de straat of in jouw club je niet pesten.
- Ook op clubs kan worden gepest. Het voordeel van een club is echter dat je ervan af kunt. Van school afgaan is moeilijker.
- Fantaseer over wat je het liefste zou willen. Fantaseer over hoe dat zou kunnen. Met fantasie kun je goeie dingen bedenken. En in je fantasie kan alles. Daarna ga je kijken wat er in het echt kan. En wat je daarvoor zou moeten doen. In het echt kan ook heel veel.

TIPS voor kinderen die pesten

De meeste kinderen die pesten, weten eigenlijk niet waar ze mee bezig zijn. Pest jij misschien zelf wel eens? Misschien weet je niet eens dat wat jij doet pesten is. Dan is het al heel goed van je dat je dit leest. En wie weet vind je hieronder een tip die voor jou geschikt is.

Geinig?

- Misschien ben je ooit voor de gein begonnen met een pesterijtje. De hele klas moest lachen en je gooide er nog eens een schepje bovenop. Dat beviel je best en je ging ermee door. En ineens, misschien pas nu je dit leest, merk je dat pesten echt bij je is gaan horen. Misschien zou je er best mee willen ophouden, maar je weet niet hoe.
- Begin met te kijken of de kinderen waarmee je geintjes uithaalt het eigenlijk leuk vinden. Kijk goed hoe ze reageren.

- En bedenk voortaan grappen die echt leuk zijn!

Stoppen

- Stoppen met pesten kan moeilijk zijn. Sommige pestkoppen denken dat ze wel moeten pesten, omdat ze er eenmaal mee begonnen zijn. Ze denken dat de hele groep van hen verwacht dat ze pesten. Maar aan dat soort verwachtingen hoef je nooit te voldoen. Als jij wilt veranderen, dan houdt niemand je tegen.

Praten

- In je eentje veranderen is lastig. Het helpt als je erover kunt praten. Probeer iemand te vinden die je vertrouwt. Iemand uit je omgeving, iemand van thuis, uit de familie, van school of van ergens anders.
- Met volwassenen praten over pesten valt niet mee, zeker niet als het je ouders zijn. Maar ook zij willen helpen om het pesten te laten stoppen.
- Of bel de gratis kindertelefoon, nr. 0800-0432 (bereikbaar tussen 14.00-20.00 uur, mobiel bellen kan op nr. 0900-0132, maar is niet gratis). Daar zitten mensen die goed kunnen luisteren en die volop aandacht voor je hebben. Samen met jou gaan ze op zoek naar een oplossing. Je hoeft bij de kindertelefoon niet je naam te noemen. Je kunt ook opbellen als je nog niet zo goed weet hoe je het moet zeggen.

Schuld

- Je kunt denken dat het allemaal jouw schuld is omdat jij het bent die pest. Het is een rotgevoel om ergens de schuld van te hebben. Maar pesten zit ingewikkeld in elkaar en de schuld ligt nooit bij één iemand.
- Het is ook niet zo belangrijk om te weten wie de schuld hebben. Belangrijker is het dat jij er iets aan kunt doen. Jij kunt beginnen op te houden met pesten.

Nadenken

Als je een beetje weet waarom je pest, kan dat al helpen.

- Pest je omdat het stoer staat? Misschien kun je dan beter lid worden van een stoere club, van een vechtsportvereniging bijvoorbeeld.
- Pest je omdat je de baas wil spelen? Vraag of je een hond mag! Dan moet je wel de baas zijn, een zorgzame baas naar wie de hond moet luisteren.
- Verveel je je of is er nooit iemand als je thuis komt? Kijk eens bij het buurthuis, daar zijn leuke activiteiten.
- Pest je andere kinderen omdat je bang bent om zelf gepest te worden? Stop daar dan snel mee. Als jij aardig doet, doen anderen ook zo tegen jou.
- Zo zijn er meer ideeën te bedenken. Voor de een dit en voor de ander dat.

Leuke dingen

- Misschien baal je zelf al een hele tijd van dat pesten. Zorg dat je na schooltijd iets anders te doen krijgt waar je echt plezier in hebt. Sporten, naar het buurthuis, lezen. Doe dat dan met een ander groepje kinderen. Dan merk je zelf ook weer eens hoe het is om echt plezier te hebben.
- Maak Een Plan Voor Een Leuker Leven. Je kunt daar zelf mee beginnen, maar ook natuurlijk met anderen, bijvoorbeeld met het groepje waarmee je altijd 'geintjes' uithaalt kan je zo'n plan bedenken.

TIPS voor alle andere kinderen die wat tegen pesten willen doen

Jij bent heel belangrijk in het meehelpen om het pesten te stoppen. Eigenlijk ben je de

belangrijkste schakel! Voor kinderen die worden gepest, is het moeilijk om erover te beginnen. Dat geldt ook voor kinderen die pesten. Maar voor jou is het gemakkelijker. Hier vind je tips wat jij kunt doen.

Op school

- Pesten kan de sfeer op school of op straat behoorlijk verpesten. Ook al ben je zelf geen slachtoffer of pestkop, je merkt het vast wel. Je hebt minder zin om naar school te gaan. Als het niet lukt om met klasgenoten iets aan het pesten te doen, haal dan de meester of juf erbij.
- Soms kun je denken: Waarom doet de meester of juf er niets tegen? Misschien omdat ze het niet zien of weten. Jij weet soms beter wat er in de klas of op de speelplaats gebeurt dan de meester of de juf. Daarom moet je het hem of haar zeggen. Praten over pesten is absoluut geen klikken of verraden. De meester en juffen kunnen en moeten helpen om het pesten te stoppen.

Niet meedoen

- Zie je dat er gepest wordt? Wat je dan in ieder geval niet moet doen, is mee gaan pesten. Soms is dat verleidelijk. Je hebt kinderen die denken: "Als ik meedoe, word ik zelf in ieder geval niet gepest."

Vrienden

- Kinderen die worden gepest, willen vaak vrienden of vriendinnen hebben. Een echte en geen meeloper. Misschien kun jij die echte vriend of vriendin worden.
- En hetzelfde geldt natuurlijk voor kinderen die pesten. Zij willen misschien ook een vriend of vriendin hebben. En dat zou jij kunnen zijn.
- Misschien heb je zelf een stel vrienden of vriendinnen. Probeer samen iets aan dat pesten te doen door bijvoorbeeld met elkaar af te spreken dat je het gepeste kind verdedigt. Of dat je met z'n allen naar de juf, meester of clubleider stapt om te vertellen dat er iets aan gedaan moet worden.

Durf

- Als je ziet dat er wordt gepest, wil je soms roepen: "Houd ermee op! Dat is gemeen!" En toch doe je het niet. Omdat je niet durft? Probeer meer durf te krijgen zodat je kunt roepen: "Houd ermee op! Dat is gemeen!" Met een groepje andere kinderen durf je dat vaak beter. Spreek dat samen af.
- Als je zoiets zegt, stopt dat pesten natuurlijk niet meteen. Maar je hebt het wel gezegd en dat is veel waard. Het kind dat wordt gepest, heeft het gehoord. Hij voelt zich minder alleen staan. En de kinderen die pesten, hebben het ook gehoord. Door het steeds opnieuw te horen, weet iedereen dat pesten er niet bij hoort.

Ouders

- Praat er thuis over met je vader of moeder. Die zijn vroeger ook op school geweest en hebben toen misschien ook zoiets meegemaakt. Wat deden zij toen?

17) Digitaal pesten

Pesten via internet of mobiele telefoon komt steeds vaker voor. Via e-mail of SMS'jes schelden kinderen elkaar uit, maken nare opmerkingen of bedreigen elkaar zelfs. Schelden of bedreigen via internet of mobieltje wordt bijna gewoon. In Nederland kan bijna

ieder kind wel een computer gebruiken en veel kinderen hebben een eigen mobiele telefoon. Van de kinderen tussen de acht en de tien jaar zegt negen procent dat ze wel eens via e-mail of SMS zijn uitgescholden. Uitschelden komt het meeste voor, maar pesters vinden het ook 'leuk' om ongevraagd een foto van iemand op internet te zetten en er vervelende opmerkingen bij te schrijven.

Iedereen wordt wel eens gepest, of pest misschien zelf een klasgenootje dat niet zo populair is. Maar het verschil is dat pesten in de klas meestal in het openbaar gebeurt. Als iemand dat wil (of durft), kan hij er iets van zeggen, of anders iemand waarschuwen. De juf of meester kan er dan in de klas over praten. Schelden en bedreigen via internet is anoniem. Iedereen kan een internetadres aanmaken met een valse naam. Dan is het niet makkelijk te achterhalen wie die vervelende berichten stuurt. Soms kan het zelfs een bekende zijn die zich voor iemand anders uitgeeft.

Tips voor kinderen:

Gebruik altijd een nickname (schuilnaam).

Geef nooit je adres, achternaam, telefoon of 06-nummer.

Chat alleen als je een ander kunt blokkeren.

Wat te doen bij pesten via e-mail of SMS? Blokkeer het mailtje (dan krijg je geen post meer van deze ander).

Zeg het thuis of op school. Bewaar de pestmail (dat is het bewijs).

Laat je ouders of leerkracht bij de provider nagaan wie het bericht heeft verstuurd om eventueel een klacht in te dienen.

Wat te doen bij bedreigingen en pesten via de chatbox?

Meld het aan de chatbox zelf (aan de moderatoren of via e-mail).

Reageer nooit zelf op zulke chats.

Blokkeer de chat van die persoon.

Kan dat niet? Log uit!

Log eventueel onder een andere naam weer in en chat door met de mensen die je wel leuk vindt.

Tips voor ouders:

Zet de pc op een centrale plek in huis.

Praat met uw kind over wat hij/zij op internet beleeft.

Neem de tips voor kinderen (zie hierboven) door met uw eigen kind.

Vraag op school naar de regels over internet.

Als uw kind lastig gevallen wordt door pestmail of stalking via internet: doe aangifte bij de politie of dien een klacht in bij de meldpunten (zie onder).

Neemt contact op met de provider.

Laat desnoods mailtje, chat of SMS'je door de provider natrekken. Bewaar altijd het bewijs!

In veel bibliotheken wordt sinds kort de cursus "Mijn kind en internet" aangeboden.

Internetsites:

www.surfopsafe.nl

www.msn.nl/veiligonline

www.kinderconsument.nl

www.besafeonline.org

www.cybercoaching.nl

www.sociasite.nl

Klachten aan providers:

www.nlip.nl

www.meldpunt.org

www.meldpunt.nl

18) Informatie van www.pestweb.nl

Onderstaand lesmateriaal beoogt een overzicht te geven van bestaand lesmateriaal. Echter: onderstaand lesmateriaal is, met nadruk, géén selectie.

Leskoffer pesten

doelgroep: groep 1 t/m 8

uitgeverij/organisatie: GGD regio IJssel-Vecht.

bestelgegevens: <http://www.rijv.nl/ggd>

inhoud: Het doel van de leskoffer is een dusdanige sfeer te krijgen in de groep dat leerlingen op een positieve manier met elkaar omgaan, respect voor elkaar hebben en er voor pesten geen plaats is. De koffer bevat diverse methodieken, video's, leesboekjes, informatiemateriaal, een pest-test en een handleiding.

Lespakket: Pesten.

doelgroep: groep 7 en 8

uitgeverij/organisatie: Anywise (Domien Paumen / Geert Vanhouweart)

bestelgegevens: <http://www.anywise.net> (lessenlijst/pesten)

In deze lessen leren de leerlingen omgaan met pestgedrag. We proberen pesten te bannen uit de school. Deze lessen zijn wellicht een aanzet tot een school zonder pestgedrag. 5 lesuren.

Lespakket 'Pesten is laf, leer het af'.

doelgroep: basisonderwijs

uitgeverij/organisatie: K2, Brabants Kenniscentrum Jeugd Den Bosch, 1997

bestelgegevens: <http://www.k2.nl> (producten/diensten – scholing/training)

inhoud: Lespakket om de pestproblematiek in de klas aan te pakken. Het materiaal bestaat uit een ringband met: acht uitgewerkte lessen, een draaiboek voor een ouderavond en een cursus voor leerkrachten over omgaan met pesten. Onderwerpen die in de lessen aan de orde komen, zijn onder andere: gevoelens rondom pesten en gepest worden, pesten in de eigen groep, het maken van anti-pest-afspraken, zelfbeeld en zelfvertrouwen.

Lespakket 'Ken je dat gevoel',

doelgroep: basisonderwijs

uitgeverij/organisatie: Uitgeverij Kwintessens (2000)

auteur: Jos van Hest

bestelgegevens: ISBN: 90 578 80431

inhoud: Het boek: 'Ze pesten me' (uit een serie van acht boeken over gevoelens). Elk thema wordt vanuit verschillende invalshoeken belicht. De humor in de cartoonachtige tekeningen wordt door kinderen zeer gewaardeerd. Achter in elk boek vindt u informatie en activiteitentips voor kinderen en een literatuurlijstje voor de kinderen.

Lespakket: Een vuurspuwend monster(tje)

doelgroep: basisonderwijs

uitgeverij/organisatie: Uitgeverij Averbode

auteur: Luk Depondt

bestelgegevens: <http://www.jeugdenvrede.be>

inhoud: Een voorleesboek voor kinderen van 5 tot 9 jaar over pesten en plagen. In het boek een fabel, een sprookje, een verhaal, twee gedichten en twee ministrips; zeven maal 'pesten anders bekeken'. Met handleiding 'Pesten anders bekeken' om de inhoud van het literair educatief project te verwerken.

In de handleiding onder meer de bespreking van 10 aandachtsvelden en een serie kopieerbladen.

Lespakket: Horen, zien en niet meer zwijgen

doelgroep: basisonderwijs groepen 7 & 8

uitgeverij/organisatie: Zorn (2001)

auteur: M. Cox, Ministerie VWS

bestelgegevens: Kenmerk-reeks 2001

inhoud: interviews met kinderen en vragen en opdrachten om verder over het onderwerp na te denken en een mening te vormen. Het doel is vooral om pesten bespreekbaar te maken, ook bij de zwiigende middengroep. Met docentenhandleiding.

Lespakket: Pesten; pik het niet !

doelgroep: basisonderwijs groepen 7 & 8

uitgeverij/organisatie: <http://www.paradigmshift.nl/>

bestelgegevens: <http://www.digicarefoundation.org>

inhoud: Kinderen worden op indringende wijze geconfronteerd met de gevolgen van pesten.

Naast een korte film is er voor dit product een volledig lespakket ontwikkeld waar leerlingen en docenten zelfstandig mee aan de slag kunnen gaan.

Lespakket Pestmap

doelgroep: Leerkrachten groep 1-8.

uitgeverij/organisatie: Riagg Zuidhage

auteur: H. Janssen (1991)

bestelgegevens: De Jutters afdeling Preventie tel.: (070) 380 82 24

inhoud: De map bevat werkbladen, suggesties en achtergrondinformatie voor activiteiten rond het thema 'pesten' in het basisonderwijs.

Wat je pest ben je zelf':

doelgroep: groep 7 en 8 / onderbouw vo

uitgeverij/organisatie: Jopla (2000)

bestelgegevens: <http://www.jopla.nl>, tel.: (030) 2155188

inhoud: Videofilm, handleiding voor leraren, twee werkboekjes (de zgn. 'pestschriften'). Eén werkboekje is bedoeld voor het PO, de andere voor VO

Pesten, dat pikken we niet!

doelgroep: groep 7 en 8 /onderbouw vo

uitgeverij/organisatie: Landelijke Stichting Tegen Zinloos Geweld (K. Putman), 2004

Website: <http://www.zinloosgeweld.nl>

bestelgegevens: tel.: (071) 367 22

00 of via stop@zinloosgeweld.nl

inhoud: Lesmodule + video (6 minuten), dus veel tijd voor discussie. Richt zich op alle kinderen;

iedereen kan iets tegen pesten doen. Geen beelden van pesten in de video, dus geen slechte

voorbeelden. Met een lesmodule voor de gespreksleider om zich stevig voor te bereiden. Jaar na jaar

te gebruiken, want pesten moet steeds weer bestreden worden. Op ruim 600 Nederlandse scholen al

in gebruik, met heel veel goede reacties. Ook in gebruik bij GGD, OBD, RIAGG, Bureau HALT en nog

andere instellingen. De video 'PEST' werd in 1997 geselecteerd voor het Kinderfilmfestival CINEKID.

De lesmodule is herzien in 2004.

Leefstijl voor jongeren; sociaal-emotionele vaardigheden.

doelgroep: primair en voortgezet onderwijs

uitgeverij/organisatie: Leefstijl

bestelgegevens: <http://www.leefstijl.nl>

inhoud: Leefstijl is een methode die niet alleen de emotionele intelligentie stimuleert maar ook de cognitieve intelligentie.

Groep 1 t/m 8 po: handleidingen (kerndoelen), ouderworkshops, training leerkrachten, proeflessen, lesmateriaal (verdeeld in thema's).

19) Algemene literatuur:

- Word jij ook gepest? Een handleiding voor ouders en leerkrachten. Verkrijgbaar via kinder- en jongerentelefoon.
- Pestmap-werkbladen met informatie en suggesties voor activiteiten in het basisonderwijs verkrijgbaar via het RIAGG.
- Pesten bij kinderen, adviezen aan volwassenen. Bob van der Meer, 1996, Ouders en Coö
- Pesten op school, lessuggesties voor leerkrachten. Bob van der Meer, 1997, ISBN 9023232399
- Pesten of gepest worden. Rosemary Stones, 2000.
- School en geweld, oorzaken en aanpak. Bob van der Meer, 2000, ISBN 9023235037.
- Ik ga niet terug naar school: pestgedrag de kop in drukken. Brenda Kenter, 2000.
- Pesten bij kinderen. Sheila Munro, 2003.
- Kinderen en pesten: Wat volwassenen ervan moeten weten en eraan kunnen doen. Bob van der Meer, 20002, ISBN 9021520486.
- Een schreeuw om hulp, De no blame-aanpak van pesten (vertaling van Crying for Help), ISBN 9054613432.
- Gein, ongein, pesten. Lida van den Broek, 2004. (Het boek bevat allerlei instrumenten en checklists om pesten op het werk tegen te gaan. Het is een praktisch boek gericht op leidinggevenden, managers en personeelsfunctionarissen.)

20) Leesboeken:

- Blake, Jon. De woeste hond van de Wodanstraat. 1995 (8-11 jaar).
- Bloem, Marion. Klein maar sterk. 1996 (4-7 jaar)
- Chamoers, Adain. Tirannen.
- Dahl, Roald. Matilda. 1988 (10 jaar)
- Damon, Emma. Vuurtoren Vera. 1996 (4 jaar)
- Diekman, Miep. Padu is gek. 1984 (10 jaar).
- L'Ecluse, Lucrece. Septembervakantie. 19971 (4-7 jaar).
- Fortuin, Henny. Donkere maan. 1995 (9-11 jaar).
- Gort, Geertje. Je ziet er raar uit. 1996 (4-7 jaar).
- Hammerstein, Mariska. Ik sla ze tot moes. 1996 (8-11 jaar)
- Heiden van der, Marian. Het land achter de vele deuren. 1995 (11 jaar)
- Hofman, Wim. Het vlot. 1989 (10 jaar).
- Hokke, Henk. Spierballen in je hoofd. 1990 (8-11 jaar).
- Jenkin-Pearce, Susie. Rooie en de beren op de stoep. 1991 (5 jaar).
- Korschunow, I. Twee bolle bozen. 1983 (4-7 jaar)
- Kramer, Stasia. Ik neem het niet meer. 1996 (8-11 jaar).
- Loon van, Paul. Karate op de stortplaats. 1996 (10 jaar).
- Os van, Erik. Een klap voor de grap. 1996 (8-11 jaar).
- Polak, Eva. De folterkamer. 1993 (8-11 jaar)
- Sheldon, Dyan. Mijn broer is sterker dan sterk. 1996 (8-11 jaar)
- Slee, Carry. Kaatje Knal en de biefstukbende. 1996 (8-11 jaar).

- Tornquist-Verschuur, Rita. Drie is teveel. 1982 (10 jaar).
- Vegter, Chris. Kom maar op! 1995 (10 jaar)
- Vriens, Jacques. En de groeten van groep acht. 1995 (9-11 jaar)
- Vriens, Jacques. Het achtste groepje is een soepje. 1995 (10 jaar)
- Vriens, Jacques. Een bende in de bovenbouw. 1995 (10 jaar)
- Wagner, Karen. Malle Job. 1990 (4 jaar)
- Zanger de, Jan. Hadden we er maar wat van gezegd.
- Zanger de, Jan. Gekke bril en gekke rooie. 1983 (4 jaar).

21) Landelijke organisaties:

LOBO:

Landelijke organisatie bijzonder onderwijs
 Bezuidenhoutseweg 251
 2594 AM 's-Gravenhage
 070-3850866
 lobo@lobo.nl

NKO:

Nederlandse Katholieke Oudervereniging
 Postbus 97805
 2509 GE 's-Gravenhage
 070-3282882
 nko@nko.nl
 www.nko.nl

VOO: Vereniging voor Openbaar Onderwijs
 Postbus 10241
 1301 AE Almere
 036-5331500
 voo@voo.nl
 www.voo.nl

Ouders en Coö
 Hoofdstraat 119a
 Postbus 125
 3970 AC Driebergen
 0343-513434
 ouders@euronet.nl

Stichting jeuginformatie Nederland
 Postbus 1373
 3500 BJ Utrecht
 030-2394433
 jeuginformatie@sjn.nl
 www.sjn.nl

22) Handige telefoonnummers:

Onderwijstefoon 0800-1608, werkdagen 12.00-17.00 uur.

Opvoedtefoon 0900-8212205, werkdagen 09.00-17.00 uur, ma di wo 19.00-21.00 uur

23) Klachtencommissies op landelijk niveau:

Landelijke klachtencommissie voor het
 openbaar en alg. toegankelijk onderwijs
 de heer mr. G.J. Mense
 Postbus 162
 3440 AD Woerden
 0348-405245

Landelijke Klachtencommissies voor het
 katholiek onderwijs
 mevr. mr. A. Cluitmans-Souren
 Postbus 82324
 2508 EH 's-Gravenhage
 070-3457097
 Landelijke klachtencommissie

Besturenraad PCO
mevr. mr. W. Gloudemans
Postbus 907
2270 AX Voorburg
070-3481180

VBS-LKC
de heer mr. J.P. Mulder
Postbus 95572
2509 CN 's-Gravenhage
070-3315215

Vereniging voor geref. schoolonderwijs
(gereformeerde bond en reformatoisch)

de heer V.A. Smit
Postbus 5
2980 AA Ridderkerk
0180-442655

Gereformeerde klachtencommissie
(gereformeerd vrijgemaakt)
mevr. mr. M.A. Vermeer-Hordijk
Molecaten 101
3771 LL Barneveld
0342-424001

24) Klachtencommissies op regionaal niveau:

Stichting KOMM Zuid Nederland
mevr. drs. I. van Hezewijk
Postbus 307
5140 AH Waalwijk
0416-674400

Kleine Houtweg 32
2012 CD Haarlem
023-5319130

Noord-Hollands Participatie Instituut
mevr. drs. H. de Jong

25) Links:

www.pestent.net
ww.expage.com
pestent.discriminatie.klup.nl
www.e24s.org
pestent.pagina.nl
pestent.startkabel.nl

www.aps.nl
www.jeugdwerknet.nl
www.kpcgroep.nl
www.zinloosgeweld.nl
www.gedichten-freaks.nl
www.pestentendenasleep.com

Dit stappenplan is voor ouders en door Jan in de MR besproken.

Stappenplan bij pesten

1. Wanneer een kind pestgedrag niet op school bespreekt, meldt hij/zij thuis bij zijn ouder(s)/verzorger(s) dat hij/zij op school op het plein of in de bus wordt gepest.
2. Ouder(s)/Verzorger(s) vragen door en krijgen het probleem helder.
3. Ouder(s)/Verzorger(s) bellen naar de school en melden het pesten bij de leerkracht van het kind
4. De leerkracht spreekt op school met “het gepeste” kind en met de dader(s). De leerkracht(en) van de dader(s) worden op de hoogte gesteld.
5. Houdt het pesten aan, worden afspraken die eerder gemaakt zijn niet opgevolgd, dan volgt een vervolggerek. De zorgcoördinator kan hierbij betrokken worden. Afspraken worden op papier vastgelegd. Oudere leerlingen kunnen de afspraken ondertekenen. Ouder(s)/Verzorger(s) worden hiervan op de hoogte gebracht. Er wordt vanaf dit moment in het leerlingvolgsysteem bijgehouden hoe het traject verloopt.
6. Ouder(s)/Verzorger(s) ontvangen nog steeds signalen van pesten. Zij kunnen dit melden bij de groepsleerkracht en/of bij de zorgcoördinator. Er wordt opnieuw actie ondernomen. Plannen worden geëvalueerd en aangescherpt waar nodig. De zorgcoördinator is in dit stadium altijd op de hoogte. Zo nodig wordt het team/of cluster op de hoogte gebracht van de gemaakte afspraken.
7. Ouder(s)/Verzorger(s) ontvangen nog steeds signalen van pesten. Wanneer ze vinden dat de school er niet in afdoende mate in slaagt het probleem op te lossen, kunnen ze contact opnemen met de directie van de school. De directie kijkt met ouder(s)/verzorger(s) en betrokken medewerkers naar het traject dat is bewandeld en beoordeelt of dat een goed traject is.